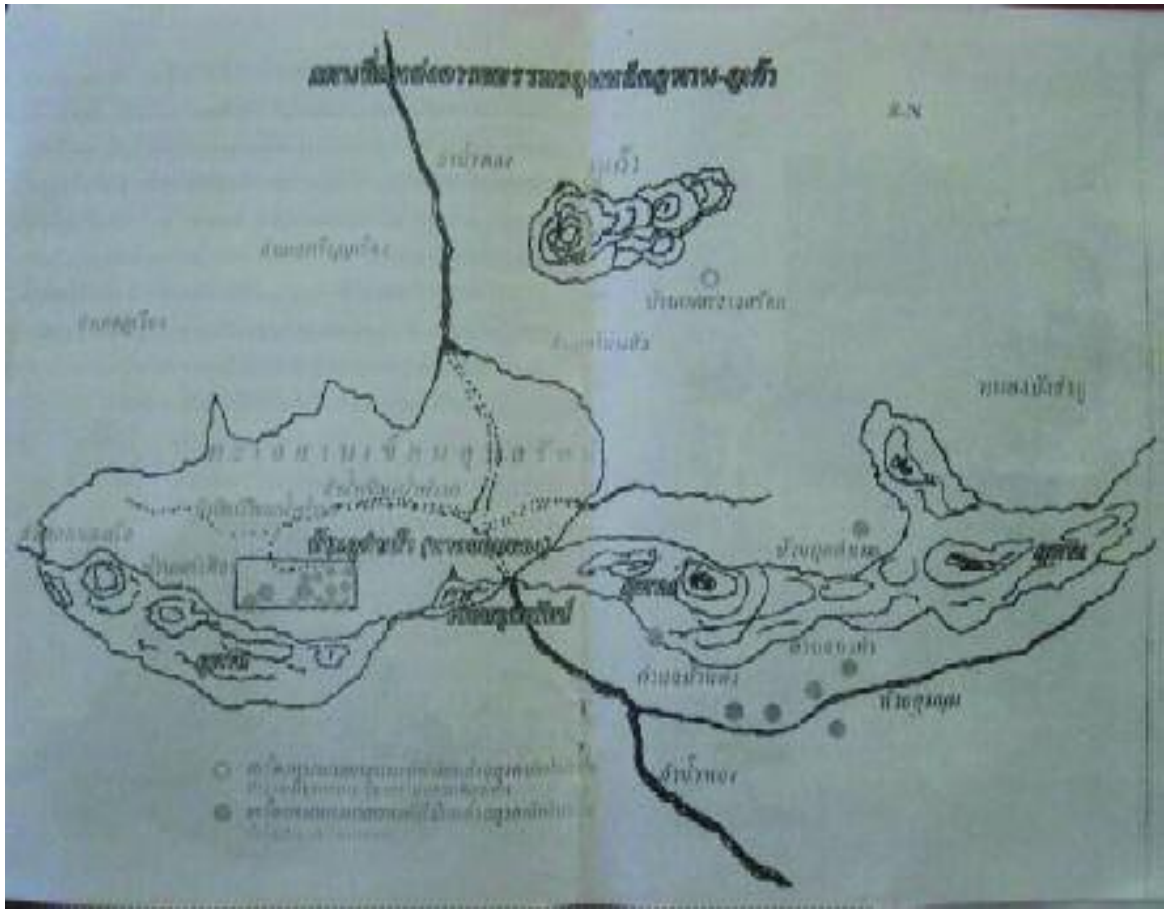

การสืบค้นวัฒนธรรมท้องถิ่น
ตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

หลักฐานอารยธรรมก่อนประวัติศาสตร์

นักประวัติศาสตร์โบราณคดีได้กำหนดให้พื้นที่จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดหนองบัวลำภูตั้งอยู่ในแอ่งอารยธรรมสกลนครตอนบนฝั่งตะวันตก มีเทือกเขาภูพานเป็นเทือกเขาสำคัญประกอบด้วยภูเขาภูพาน ภูพานคำ ภูเวียง ภูเม็ง พื้นที่ราบส่วนหนึ่งที่ถูกล้อมรอบด้วยภูเขาเหล่านี้มีลักษณะเป็นวงกลมเป็นที่ตั้งของอำเภออุบลรัตน์บางส่วน (5 หมู่บ้าน) อำเภอหนองเรือ อำเภอภูเวียง กิ่งอำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น อำเภอศรีบุญเรือง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ภูมิภาคส่วนนี้เคยเป็นโลกไดโนเสาร์เมื่อร้อยกว่าล้านปี ดังปรากฏจากการขุดค้นพบกระดูกไดโนเสาร์หลายครั้งที่ภูเวียง พื้นที่นี้ก่อนการสร้างเขื่อนอุบลรัตน์ พ.ศ. 2507 มีแม่น้ำพอง แม่น้ำชี และแม่น้ำเชิญไหลผ่าน และที่ราบลุ่มแม่น้ำพอง แม่น้ำชี แม่น้ำเชิญและที่ราบสูงตามเนินเขาเคยเป็นที่ตั้งของชุมชนโบราณยุคเหล็กกำหนดอายุระหว่าง 2,000 – 4,000 ปี แหล่งอารยธรรมโบราณนี้ถูกจัดอยู่ในกลุ่มชุมชนลุ่มแม่น้ำชีตอนบน ในกลุ่มนี้ได้แบ่งย่อยออกเป็น 2 กลุ่มคือ

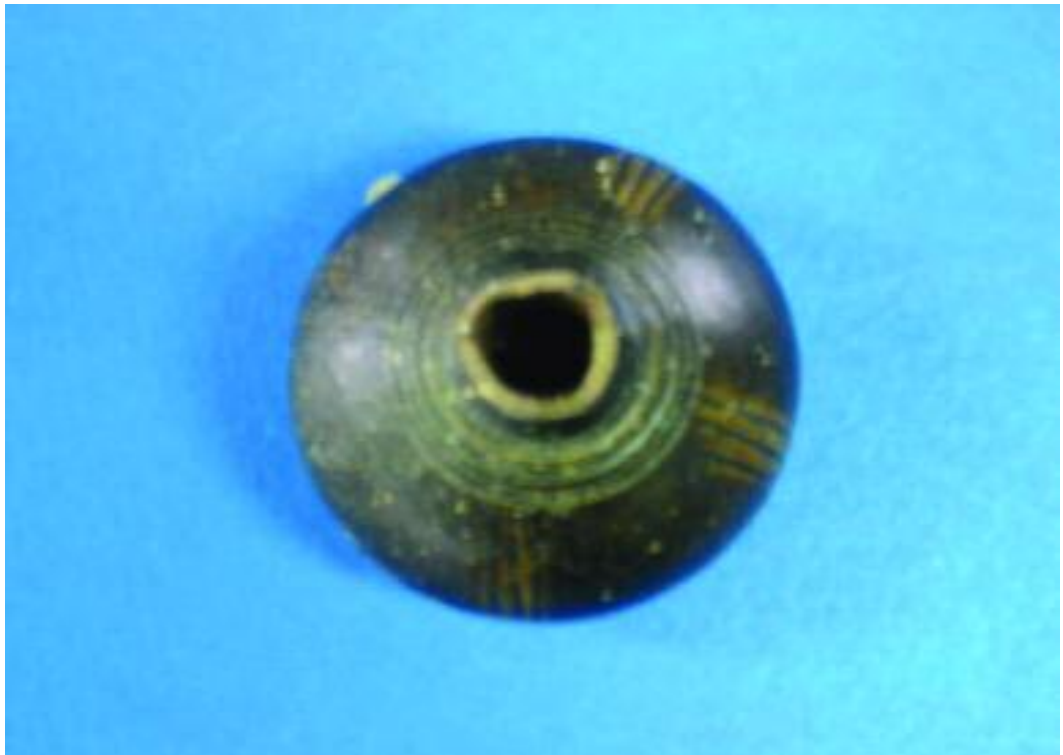
1. กลุ่มห้วยทรายขาว ชุมชนกลุ่มนี้กระจายอยู่ตามบริเวณลำห้วยทรายขาวทางตอนต้นของลำน้ำพอง สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขาปรากฏแหล่งโบราณคดีประมาณ 34 แห่ง ที่มีการขุดค้นไปแล้ว คือบริเวณบ้านโนนปากกล้วยซึ่งพบว่ามีวัตถุโบราณอายุระหว่าง 3,000 ปี เป็นภาชนะดินเผามีลายเชือกทาบเคลือบน้ำโคลนสีแดง ภาชนะดินเผาลายสีดำ และยังพบเครื่องมือเหล็กและสำริด นอกจากนี้ยังมีการขุดพบร่องรอยอารยธรรมที่เชิงเขาเพชรบูรณ์อีกหลายหมู่บ้าน เช่น บ้านเขาวง บ้านอิเล็ด ที่เชิงเขาภูเก้า และภูพานในเขตจังหวัดหนองบัวลำภูก็ปรากฏร่องรอยอารยธรรมยุคเดียวกันนี้ที่บ้านกุคคำเมย บ้านกุคคำเมย

2. กลุ่มลุ่มแม่น้ำชี ชนกลุ่มนี้กระจายกันอยู่ตามลุ่มน้ำชี เช่น หมู่บ้านโนนนกทา บ้านนาดี กิ่งอำเภอหนองนาคำ ในเขตลุ่มน้ำพอง มีบ้านโนนเมือง บ้านโนนชัย บ้านกอก อำเภอชุมแพ การขุดค้นตามหมู่บ้านเหล่านี้พบภาชนะดินเผาแบบลายเชือกทาบและน้ำโคลนเคลือบสีแดงทั้งยังพบเครื่องมือใช้เหล็กและสำริด ที่อำเภอหนองเรือได้พบแหล่งถลุงเหล็กโบราณเป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่บ้านโคกกลาง บ้านโนนทอง นอกจากนั้นยังมีแหล่งถลุงเหล็กที่ใหญ่มากที่ค้นพบล่าสุดซึ่งอยู่ในพื้นที่ตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น คือ ที่หมู่บ้านภูคำ เบ้า บ้านดอนผาเก่าข่า และบ้านแก่งศิลา มีเนินเขาเล็ก ๆ มากมายถึง 7 เนินซึ่งเกิดจากการทับถมของตะกอนเหล็กและเศษแร่เหล็กที่มาจากการถลุงเหล็กเมื่อหลายพันปีมาแล้ว เนินตะกอนเหล็กเหล่านี้ถูกน้ำท่วมแต่ก็ยังโผล่พ้นระดับน้ำอยู่หลายเนินเมื่อการพลังงานแห่งชาติสร้างเขื่อนกั้นน้ำเมื่อปี พ.ศ. 2507 แต่จากการรายงานการศึกษาพื้นที่ก่อนการสร้างเขื่อนของ โซลไฮม์ และกอร์แมน (Solheilkm and Gorman 1966:111 – 181) พบหลักฐานของชุมชนโบราณที่มีการพัฒนาการตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย เช่น เสาหิน สมัยวัฒนธรรมทวารวดี และพบเครื่องเคลือบแบบลพบุรี ศาสนสถานและเครื่องปั้นดินเผาแบบลานช้าง แสดงถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของชุมชนขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่เนินเขาภูพานคำ ซึ่งเป็นชุมชนถลุงเหล็กและชุมชนที่

ตั้งอยู่ที่ราบลุ่มแม่น้ำเชิญที่อยู่ริมบึงศิลาไชย มีการติดต่อแลกเปลี่ยนค้าขายกับชุมชนอื่น ๆ โดยอาศัยแม่น้ำชี แม่น้ำเชิญและแม่น้ำพองเป็นเส้นทางคมนาคม

หลักฐานการตั้งชุมชนก่อนการสร้างเขื่อนกั้นน้ำ

ก่อนการสร้างเขื่อนอุบลรัตน์ ประชาชนอาศัยอยู่หนาแน่นตามที่ราบลุ่มแม่น้ำชี แม่น้ำเชิญ แม่น้ำพองและบนที่ราบสูงริมเขาภูพานคำและภูเก้า ประกอบอาชีพการเกษตรและการประมงตามลำน้ำ และบึงขนาดใหญ่ ภายในพื้นที่วงกลมภูเขาล้อมรอบนี้อยู่ในเขตการปกครองของจังหวัดอุดรธานีสองอำเภอคือ อำเภอหนองบัวลำภู อำเภอโนนสัง และอยู่ในเขตการปกครองของจังหวัดขอนแก่นสามอำเภอคือ กิ่งอำเภอหนองเรือ อำเภอเมือง และอำเภอภูเวียง

เขื่อนอุบลรัตน์ถูกสร้างขึ้นเป็นเขื่อนเอนกประสงค์ตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตพื้นที่ที่จะเวนคืน พ.ศ. 2505 ที่ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 79 ตอนที่ 11 เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2505 หน้า 64 – 67 เมื่อการพลังงานแห่งชาติเข้าดำเนินการเวนคืนที่ดินตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวได้สร้างถนนขึ้นใหม่จากถนนมิตรภาพแยกเข้าสู่ตำบลโคกสูงอำเภอน้ำพอง (ในสมัยนั้น) ซึ่งเป็นที่ที่จะสร้างเขื่อน และสร้างถนนเพื่อการดำเนินงานอีกหลายสายก็เกิดการเคลื่อนไหลโยกย้ายที่อยู่อาศัยของราษฎรในบริเวณใกล้เคียงและราษฎรที่ถูกลำน้ำท่วม

การโยกย้ายที่อยู่อาศัยของราษฎรแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 ราษฎรกลุ่มนี้ย้ายภูมิลำเนาหนีน้ำท่วมจากการสร้างเขื่อนกั้นน้ำ น้ำท่วมหมู่บ้านที่พักอาศัย วัดวาอาราม ไร่นา ป่าคอน ซึ่งการพลังงานแห่งชาติได้เข้าไปเวนคืนที่ดิน ซึ่งตามกฎหมายแล้วราษฎรผู้ที่จะขายที่ดินให้แก่การพลังงานแห่งชาติได้นั้นต้องเป็นที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ในสมัยนั้นเอกสารสิทธิ์ที่ดินเป็น ส.ค. 1 และ น.ส. 3 เท่านั้น ราษฎรที่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินมีจำนวนไม่ถึง 60% ของราษฎรทั้งหมด และข้อเท็จจริงอีกอย่างก็คือ ในเอกสารสิทธิ์ที่ดินที่ราษฎรเข้าการครอบครองไว้แต่ละรายมีเนื้อที่ไม่ถึงครึ่งของเนื้อที่ที่ครอบครองจริงราษฎรจึงได้รับการชดเชยที่ไม่คุ้มกับการโยกย้ายภูมิลำเนาออกจากบ้านเกิดของตนเอง และประการหนึ่งการสร้างเขื่อนกั้นน้ำขนาดใหญ่เช่นนี้ราษฎรไม่เคยได้ยินหรือประสบมาก่อนบ้างก็เชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่งว่าน้ำจะท่วมจริงหรือไม่ อีกทั้งเสียขายทรัพย์สินไร่นา และการเคลื่อนย้ายสัตว์เลี้ยง เช่น วัว ควาย เป็ด ไก่ สุกร สุนัข ฯลฯ ก็ลำบากมาก การคมนาคมสัญจรไปมากี่ไม่สะดวก ราษฎรจำนวนมากไม่ได้ย้ายครอบครัวออกจากพื้นที่ตามกำหนดของทางราชการ พอน้ำท่วมสูงขึ้นเรื่อย ๆ จวนจะเอาชีวิตไม่รอดแล้วจึงยอมสละทรัพย์สินย้ายออกจากที่ดินเดิม

จาก พ.ศ. 2507 น้ำเขื่อนท่วมไร่นาและทรัพย์สิน ราษฎรอพยพหนีน้ำไปยังท้องถิ่นอื่นจนกระทั่งปี พ.ศ. 2511 จึงมีการตราพระราชบัญญัติจัดสรรที่ดินเพื่อการครองชีพขึ้นและเริ่มจัดระเบียบจัดสรรที่ดินให้แก่ราษฎรที่ขาดหลักแหล่งและได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนกั้นน้ำแต่ก็ยังแก้ปัญหาไม่ได้ทั้งหมด ต่อมาในปี พ.ศ. 2511 จึงมีการประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 346 ให้ตั้งนิคมสร้างตนเองมีเนื้อที่ทั้งสิ้น 373,900 ไร่ จากการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองนี้เองรัฐบาลได้เตรียมที่ดินไว้รองรับราษฎรที่ย้ายภูมิลำเนาออกมาจากเขตเวนคืนและน้ำท่วม โดยรัฐได้นำที่ดินป่าสงวนหมดสภาพในท้องที่อำเภอหนอง (ปัจจุบันคือ อำเภออุบลรัตน์) อำเภอหนอง และอำเภอเขาสวนกวาง มาจัดสรรเป็นผังต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนครัวเรือนละ 15 ไร่ แต่สภาพโดยทั่วไปที่ดินที่ราษฎรได้รับการจัดสรรให้ มีเนื้อ

ที่น้อยและคุณภาพเสื่อมโทรมมาก ทำไร่นาไม่ได้ผลผลิตเป็นส่วนใหญ่ ฝังจัดสรรหลายแห่งไม่มีแหล่งน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภค ราษฎรที่ย้ายเข้าไปอยู่ตามฝังจัดสรรจึงตกอยู่ในสถานะเร่ร่อน

กลุ่มที่ 2 ราษฎรกลุ่มนี้ไม่ยอมย้ายภูมิลำเนาไปอยู่ในฝังจัดสรร เพราะเห็นว่าครอบครัวต้องตกอยู่ในภาวะลำบากมาก จึงแสวงหาที่อยู่ใหม่เอง บ้างก็ย้ายไปอาศัยญาติในท้องถิ่นอื่นหรือหมู่บ้านอื่น บ้างก็ไปรวมกลุ่มบุกเบิกที่ป่าหิมคสภาพหรือที่ดินในเขตเวนคืนสร้างชุมชนใหม่ตามบริเวณที่น้ำท่วมไม่ถึงตามที่ราบสูงเนินเขา หรือบริเวณที่ดินซึ่งมีระดับสูงชันบางหมู่บ้านไม่ยอมเคลื่อนย้ายไปที่ใดๆ เลย เพราะเหตุว่าน้ำท่วมถึงเล็กน้อยเป็นบางปีเฉพาะปีที่ฝนชุกเท่านั้น บ้างก็ขยับไปรวมกันสร้างชุมชนเกาะตามไหล่ถนนริมอ่างเก็บน้ำ เปลี่ยนอาชีพจากการเพาะปลูกมาเป็นการประมง เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย หรือประกอบอาชีพอื่น เพราะพื้นที่การเพาะปลูกมีจำกัด บางกลุ่มเป็นชุมชนใหญ่เพียงพอกลายเป็นหมู่บ้านและบ้านพักอาศัยแออัดไม่เป็นระบบระเบียบขาดสาธารณูปโภคพื้นฐาน

กลุ่มที่ 3 ราษฎรกลุ่มนี้ย้ายภูมิลำเนามาจากท้องถิ่นอื่นทั้งใกล้และไกล เข้ามาแฝงในชุมชนรอบอ่างเก็บน้ำและใกล้ตัวเขื่อนที่เกิดเป็นชุมชนใหม่ เพื่อมาแสวงหาอาชีพใหม่เมื่อเกิดแหล่งน้ำ ทำเรือ ทำสะพานปลา ตลาดร้านแผงลอยเพิ่งพักเกิดเป็นสลัมหรือชุมชนแออัด

ภายหลังจากการพลังงานแห่งชาติดำเนินการสร้างเขื่อนลำน้ำพอง ซึ่งประกอบด้วยเขื่อนอุบลรัตน์และเขื่อนหนองหวาย เสร็จเรียบร้อยแล้ว การพลังงานแห่งชาติก็หมดภาระที่จะดำเนินการเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบด้านต่าง ๆ ที่เป็นผลดีและไม่ดีที่เกิดขึ้นกับประชาชนและสังคมส่วนรวม และมอบให้เป็นหน้าที่ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยซึ่งได้รับการโอนกิจการมาจากการพลังงานแห่งชาติ เป็นผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหาของราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อน นิคมสร้างตนเองของกรมประมงสระเกษซึ่งมีสำนักงานใหญ่อยู่ในท้องที่อำเภอเขื่อนอุบลรัตน์ปัจจุบัน ดังนั้นราษฎรที่มีภูมิลำเนาอยู่รอบ ๆ เขื่อนอุบลรัตน์ในท้องที่บางส่วนของอำเภออุบลรัตน์ อำเภอหนองเรือ อำเภอภูเวียง กิ่งอำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น และอำเภอศรีบุญเรือง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภูจึงเป็นราษฎรที่อาศัยอยู่ในป่าสงวนแห่งชาติเสื่อมโทรม

สภาพทั่วไปและสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน

1.สภาพทั่วไป

1.1 ลักษณะที่ตั้ง

-ลักษณะที่ตั้งตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่นซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภออุบลรัตน์ แบ่งเป็นเขตการปกครองส่วนท้องถิ่น 2 เขตคือส่วนหนึ่งเป็นเทศบาลตำบลเขื่อนอุบลรัตน์และส่วนหนึ่งได้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 เป็นหนึ่งใน 6 ตำบลของอำเภออุบลรัตน์ มีที่ทำการเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ถนนสุขาภิบาล 5 อำเภออุบลรัตน์จังหวัดขอนแก่น ห่างจากที่ว่าการอำเภอ ประมาณ 1 กิโลเมตร

1.2 เนื้อที่

องค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ มีเนื้อที่ประมาณ 87.60 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 60,000 ไร่

1.3 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านดง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอหนองเรือ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลทุ่งโป่งและตำบลโคกสูง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์

1.4 ประชากร

องค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ มีประชากร ประมาณ 3,348 คน แยกเป็นชาย 1,669 คน หญิง 1,679 คน จำนวนครัวเรือน 747 ครัวเรือน ประชากรมีความหนาแน่น เฉลี่ย 38.22 คน/ตารางกิโลเมตร

1.5 สภาพภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับกับที่ดอน พื้นที่ไม่สม่ำเสมอ และติดกับภูเขาขาวแนวตลอด (ภูเก้า ภูพานคำ) แหล่งน้ำมีเพียงพอแก่การอุปโภคบริโภคตลอดปี เนื่องจากด้านทิศตะวันตกติดกับอ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ ซึ่งมีพื้นที่ประมาณกว่า 400 ตารางกิโลเมตร

1.6 การปกครอง

การปกครองแบ่งออกเป็น 10 หมู่บ้าน

1. บ้านบ่อนกเขา หมู่ที่ 1
2. บ้านพระบาท หมู่ที่ 2
3. บ้านท่าเรือ หมู่ที่ 3
4. บ้านเขื่อนอุบลรัตน์ หมู่ที่ 4
5. บ้านโคกน้ำเกลี้ยง หมู่ที่ 5
6. บ้านโนนจิก หมู่ที่ 6
7. บ้านภูคำเบา หมู่ที่ 7
8. บ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 8
9. บ้านแก่งศิลา หมู่ที่ 9
10. บ้านภูเขาวง หมู่ที่ 10

1.7 ท้องถิ่นอื่นในตำบล

มีเทศบาลจำนวน 1 แห่ง คือ เทศบาลตำบลเขื่อนอุบลรัตน์

2. สภาพทางเศรษฐกิจ

2.1 อาชีพ

-อาชีพหลักคือ ทำไร่ ทำนา ทำสวนและการประมง - อาชีพรองคือ การเลี้ยงสัตว์

-อาชีพเสริมคือ รับจ้างทั่วไปและเลี้ยงไหม

2.2 หน่วยธุรกิจในตลาด

- ร้านค้าสหกรณ์ จำนวน 8 แห่ง
- โรงเรียนข้าวขนาดเล็ก จำนวน 12 แห่ง
- ร้านอาหารจำนวน 2 แห่ง

2.3 แหล่งท่องเที่ยว

-หาดบางแสน –หาดจอมทอง -ที่พักผ่อนบ้านภูเขาวง-ท่าปลา

3. สภาพสังคมและวัฒนธรรม

3.1 การศึกษา

โรงเรียนในสังกัด สปช. จำนวน 3 โรงเรียน

โรงเรียนสังกัด สศ. จำนวน 1 โรงเรียน

ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จำนวน 10 ที่

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 แห่ง

ข้อมูลโรงเรียนในเขต อบต.

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	สังกัด	ผู้บริหาร	ตำแหน่ง
1.	บ้านโนนจิก	สปช.	นายสุรชิน วิเศษลา	อาจารย์ใหญ่
2.	บ้านภูคำเข่า	สปช.	นายสัมฤทธิ์ แก้วหล่อน	อาจารย์ใหญ่
3.	บ้านโนนสวรรค์	สปช.	นายสุเมธ สุวอ	อาจารย์ใหญ่

3.2 ศาสนาและวัฒนธรรม

วัดในพระพุทธศาสนา จำนวน 1 แห่ง สำนักสงฆ์ จำนวน 6 แห่ง

ข้อมูลวัดในอบต. เขื่อนอุบลรัตน์

ลำดับ	ชื่อวัด	ที่ตั้ง	สร้างเมื่อ	เนื้อที่	นิกาย
1	วัดสขวิญวาราม	บ้านโนนสวรรค์	2509	20 ไร่	มหายาน
2	วัดป่าภูเขาทอง	บ้านภูเขาวง	2525	15 ไร่	มหายาน
3	วัดศรีโนนเรือง	บ้านโนนจิก	2518	12 ไร่	มหายาน
4	วัดใหม่บุญธรรม	บ้านภูคำเข่า	2500	10 ไร่	มหายาน
5	วัดแก่งศิลาพนาวาส	บ้านแก่งศิลา	2511	20 ไร่	มหายาน
6					
7					

ขนบธรรมเนียม ประเพณี ตามประเพณีชาวอีสาน

3.3 ด้านสาธารณสุข

- สำนักงานสาธารณสุข จำนวน 1 แห่ง
- โรงพยาบาล จำนวน 1 แห่ง
- อสม. ประจำหมู่บ้าน จำนวน 8 หมู่บ้าน
- อัตราמיสี่มรดน้ำ ครบ 100%

4. การบริการพื้นฐาน

4.1 ทางหลวงแผ่นดิน

ทางหลวงหมายเลข 2109 อุบลรัตน์-ขอนแก่น 1 เส้น

ถนน ร.พ.ช. อุบลรัตน์-หนองแสง 1 เส้น

4.2 การโทรคมนาคม

โทรศัพท์สาธารณะ จำนวน 10 ตู้

หอกระจายข่าวหมู่บ้าน จำนวน 10 หอ

4.3 ไฟฟ้า ประปา

ไฟฟ้ามีทุกหมู่บ้าน

ประปามีทุกหมู่บ้าน

4.4 แหล่งน้ำ

ประกอบด้วย อ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ จำนวน 1 แห่ง บึง หนอง จำนวน 2 แห่ง

4.5 ข้อมูลอื่นๆ

ในตำบลมีสถานีดับไฟป่า สถานีตำรวจภูธร ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการไปรษณีย์ สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มวลชนจัดตั้ง ได้แก่

-ลูกเสือชาวบ้าน 4 รุ่น 1,200 คน

-ไทยอาสาป้องกันชาติ 1 รุ่น 115 คน

-อาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน 1 กลุ่ม 124 คน

-อาสาสมัครรักษาความสงบประจำหมู่บ้าน 8 ชุด 200 คน

ทรัพยากรการท่องเที่ยวริมอ่างเก็บน้ำตำบลเขื่อนอุบลรัตน์

ตำบลเขื่อนอุบลรัตน์มี 10 หมู่บ้าน คือ หมู่ 1 บ้านบ่อนกเขา หมู่ 2 บ้านพระบาท หมู่ 3 บ้านท่าเรือ หมู่ 4 บ้านเขื่อนอุบลรัตน์ หมู่ 5 บ้านโนนจิก หมู่ 6 บ้านโคกน้ำเกลี้ยง หมู่ 7 บ้านภูค่าบัว หมู่ 8 บ้านโนนสวรรค์ หมู่ 9 บ้านแก่งศิลา และ หมู่ 10 บ้านภูเขาวง (หมู่บ้านที่อยู่ในเขตบริหารของ อบต. คือ หมู่ 5 หมู่ 6 หมู่ 7 หมู่ 8 หมู่ 9 และ หมู่ 10) หมู่บ้านที่ตั้งอยู่ริมอ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ คือ หมู่ 3 บ้านท่าเรือ หมู่ 7 บ้านภูค่าบัว หมู่ 8 บ้านโนนสวรรค์ หมู่ 9 บ้านแก่งศิลา และ หมู่ 10 บ้านภูเขาวง ตำบลเขื่อนอุบลรัตน์มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์หลากหลาย อาทิ

เขื่อนอุบลรัตน์ เป็นเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำแห่งแรกของภาคอีสาน ขนาดความยาว 800 เมตร สันเขื่อนสูง 185 เมตร กว้าง 6 เมตร ฐานเขื่อนกว้าง 125 เมตร อ่างเก็บน้ำจุน้ำได้ 2,559 ล้านลูกบาศก์เมตร มีน้ำไหลเข้าอ่างเฉลี่ยปีละ 1,750 ล้านลูกบาศก์เมตร ตัวเขื่อนตั้งอยู่ระหว่างเทือกเขาภูพานคำน้อยและเทือกเขาภูพานคำใหญ่ การเดินทางสะดวก อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือประมาณ 1 กิโลเมตร ถนนลาดยางตลอดสาย เป็นเขื่อนอเนกประสงค์ เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า การชลประทาน การประมง การป้องกันอุทกภัย และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่สวยงาม

วัดพระบาทภูพานคำ อยู่ในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง ตั้งอยู่บนไหล่เขาภูพานคำ มีพระพุทธรูปสี่ขาวองค์ใหญ่ปางประทานพร ขนาดหน้าตักกว้าง 18 เมตร สูง 40 เมตร ประดิษฐานอยู่บนยอดเขา ณ ฐานองค์พระพุทธรูปด้านทิศตะวันตกจะมองเห็นทิวทัศน์ของอ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ที่งดงาม และด้านทิศตะวันออกจะมองเห็นเมืองอุบลรัตน์ และหมู่บ้านต่าง ๆ ตลอดไปจนถึงภูเขาสวนกวาง อำเภอเขาสวนกวาง ภายใต้นพระพุทธรูปเป็นอุโบสถ จากพื้นราบขึ้นไปสู่องค์พระพุทธรูปมีถนนคอนกรีตยาว 515 เมตร มีบันไดเดินเท้าแยกต่างหาก 1,032 ขั้น ระหว่างกลางทางเดินเท้ามีพระพุทธรูปไสยาสน์และรอยพระพุทธรูปบาทภูพานคำ

ท่าปลา เป็นท่าเทียบเรือที่มาตรฐานของหน่วยพัฒนาประมงแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ใช้เป็นท่าเรือเทียบโดยสาร เรือหาปลา เรือตรวจการณ์และประกอบพิธีลอยกระทง รวมทั้งเป็นตลาดปลาสดด้วย

ทะเลสาบอุบลรัตน์ เป็นทะเลสาบที่เกิดขึ้นจากเขื่อนอุบลรัตน์ มีพื้นที่ใหญ่ที่สุดในบรรดาอ่างเก็บน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นสถานที่เพาะพันธุ์ปลา และสามารถนั่งเรียนทิวทัศน์ เป็นแหล่งนันทนาการกลางแจ้ง รอบ ๆ ทะเลสาบ เป็นที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติภูเก้าภูพานคำและอุทยานแห่งชาติน้ำพองภูเม็ง มีถนนลาดยางเชื่อมโยงอ้อมเกือบตลอดอ่างเก็บน้ำ

สะพานหินธรรมชาติ เป็นสะพานหินที่เกิดจากการกัดเซาะหินทรายโดยลมและน้ำตัวสะพานมีความยาวทั้งสิ้น 12 เมตร ความสูงของตัวสะพานจากพื้นดิน 2.5 เมตร และโครงสร้างมีความยาวมากกว่า 100 เมตร ตั้งอยู่ในวัดเขื่อนอุบลรัตน์ ด้านใต้ของสะพานหินเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางไสยาสน์ สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2511

หน่วยอนุรักษ์ทรัพยากรประมงน้ำจืดเขื่อนอุบลรัตน์ ได้จัดตั้งขึ้นตามโครงการจัดตั้งหน่วยอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำขนาดใหญ่ของกรมประมง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายและพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ จึงได้ดำเนินการจัดหาสถานที่และจัดหางบประมาณในการก่อสร้างโดยสำนักงานประมงน้ำจืดได้ขอใช้ที่ดินจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย มีเนื้อที่ประมาณ 300 ไร่ เป็นเนินเขาเตี้ย ๆปกคลุมด้วยแนวป่า มีกลุ่มลานหินสวยงามไปจรดแนวอ่าว คุ้งน้ำ ริมอ่างเก็บน้ำ มีสำนักงานที่พัก ลานโล่งมองเห็นทิวทัศน์ของอ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ เหมาะที่จะจัดที่พักแรมคืนหรือตั้งค่ายมาก

อุทยานแห่งชาติน้ำพอง-ภูเม็ง เป็นอุทยานแห่งชาติล่าสุดของจังหวัดขอนแก่น ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2538 ตั้งอยู่ต่อเนื่องกับอุทยานแห่งชาติภูเก้าภูพานคำ สำนักงานตั้งอยู่ระหว่างสุดเขตอำเภออุบลรัตน์ และอำเภอหนองเรือริมถนน ร.พ.ช. บนเนินเขาภูพานคำน้อยริมอ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายแห่ง เช่น จุดชมวิวยินช้างสี เป็นกลุ่มหินขนาดใหญ่เป็นลานกว้างบนสันเขา

ป่าโสกแต่เหนือที่ทำการอุทยานขึ้นไปสามารถมองเห็นทัศนียภาพของอ่างเก็บน้ำและด้านล่างทุก ๆ ด้าน
ได้โดยรอบ เหมาะสำหรับการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย ศึกษาธรรมชาติและตั้งแคมป์แรมคืนมาก ใกล้หิน
ช้างสีมี ลานชาด โพนผาสวรรค์ ล้วนแล้วแต่น่าชมมาก

หาดหัวหิน 2 อยู่ติดเขตอุทยานแห่งชาติน้ำพอง-ภูเม็ง ใกล้หมู่บ้านภูเขาง เป็นหาดริมอ่างที่มี
หมู่หินริมน้ำกว้างขวางสวยงามมาก มองเห็นหมู่บ้านริมอ่างหลายอำเภอ ทิวเทือกเขาภูเก้า ภูเวียง ภูพาน
คำล้อมรอบอ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์

หาดจอมทอง หินลอยน้ำ เป็นหมู่เกาะเล็ก ๆ ประมาณ 8 เกาะเกิดจากเศษแร่เหล็กและตระกรันเหล็กที่มนุษย์ก่อนอารยธรรมใช้เป็นแหล่งถลุงเหล็กขนาดใหญ่ประมาณ 3,000 ปีมาแล้ว ตั้งอยู่ริมอ่างเก็บน้ำบริเวณบ้านภูค่าบ้ำ บ้านโนนสวรรค์ และบ้านแก่งศิลา มีหาดที่กว้างขวางสวยงามมาก เหมาะ

สำหรับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวขนาดใหญ่ทั้งด้านให้การพักผ่อนเพลิดเพลินการกีฬาทางน้ำ การผจญภัยและการศึกษาประวัติศาสตร์โบราณคดี

.... .ตำนานสิงหนวัติเล่าสืบกันมาว่าในยุคก่อนรับศาสนา (ยุคศึกคำบรรพ์)มีคนอยู่ 2 พวกคือ พวกที่สูง เป็นกลุ่มชนพื้นเมืองดั้งเดิมกับพวกที่ราบเป็นกลุ่มชนที่เคลื่อนย้ายมาจากที่อื่นต่อมาคนที่ทั้ง 2 พวกมาผสมกลมกลืนกันทั้งสังคมและวัฒนธรรมแล้วสืบเชื้อสายเป็นบรรพบุรุษผู้ก่อตั้งเมืองเชียงแสน เมืองเชียงราย เมืองพะเยาและเมืองอื่นๆ ซึ่งล้วนจัดอยู่ในกลุ่มเครือญาติที่าวสูง (พระร่วง-นามเอกลักษณ์) ดังมีคำอธิบายต่อไปนี้

พวกที่สูงอยู่บริเวณป่าเขาลำเนาไพรมีแหล่งเพาะปลูกน้อยมีน้ำหล่อเลี้ยงไม่เพียงพอเพราะปลูกด้วยระบบที่เรียกว่า “เฮ็ดไฮ” หรือแบบล้าหลังคือเอาไฟเผาให้ราบลงเป็นแปลงเท่าที่ต้องการไม่ต้องพรวนไม่ต้องไถ อย่างดีก็เอาจอบช่วยเกลี่ยหน้าดินนิดหน่อยแล้วก็เอาไม้ปลายแหลมแทงลงไปดินให้เป็นรูเอาเมล็ดพันธ์หยอดลง.....ปีรุ่งขึ้นก็ขยับไปเผาป่าถัดไป.....เลือกทำเลใหม่...นานมาแล้วมี ปู่เจ้าลาวจก เป็นหัวหน้าผู้คนอาศัยอยู่บนที่สูงคอยดู สมัยต่อมาได้ลงจากคอยสูง ในหุบเขาลงสู่ที่ราบแล้วก่อสร้างเมืองภายหลังเรียก หิรัญนครเงินยางเชียงแสน แล้วปู่เจ้าลาวจกก็ได้นามใหม่ว่า ลวจักราช... ..เป็นต้นตระกูลทั้งลาวตานนาและลาวล้านช้างพวกนี้น่าจะเป็นพวก ลัวะหรือข่า ที่พูดภาษามอญเขมร ต่อมาจึงเปลี่ยนไปพูดภาษาตระกูลไท-ลาวพวกปู่เจ้าลาวจกเป็นพวกละว้า (ละว้า-ลัวะ-ลาว-ลว น่าจะเป็นคำเดียวกัน) ตั้งเคหะสถานเป็นหมู่ๆ อยู่ตามแนวภูเขา เหตุที่ผู้เป็นหัวหน้ามีคำว่า จก คือจอบขุดดินมากกว่า 500 เล่มขึ้นไปสำหรับแจกจ่ายให้บริวารเช่ายืมไปทำไร่

พวกที่ราบ อยู่บริเวณที่ราบลุ่มในหุบเขา ที่ราบลุ่มแม่น้ำและที่ราบชายฝั่งทะเลซึ่งเหมาะแก่การเพาะปลูกกว้างขวางเขตที่สูง มีการชักน้ำเข้ามาหล่อเลี้ยงพืชพันธ์ที่เพาะปลูก ดินมีความ

อุดมสมบูรณ์เสมอๆ ทุกๆ ปีจนไม่ต้องโยกย้ายไปหาที่เพาะปลูกใหม่สามารถเก็บเกี่ยวพืชผลได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยพอเลี้ยงคนได้จำนวนมากๆ ทั้งมีส่วนเกินพอที่จะนำไปแลกเปลี่ยนสิ่งของกับชุมชนอื่นด้วย....ในที่สุดแล้วพวกที่สูงกับพวกที่ราบก็ผสมกลมกลืนกัน พวกที่สูงมีความรู้และความชำนาญในการ ถลุงโลหะ ดังตำนานบอกว่าปู่เจ้าลาวจกมีจอบทำด้วยเหล็กมากกว่าใครๆ ส่วนพวกที่ราบมีความรู้เรื่องการทำนาปลูกข้าวในที่ลุ่มทั้งสองพวกนี้มีการแลกเปลี่ยนสิ่งของกันตลอดเวลา.....

(คัดจากบางตอนของ มหากาพย์ของอุษาคเนย์-ท้าวสูง ขุนเจือ วีรบุรุษสองฝั่งโขง โดย มหาสิลา วีระวงษ์ นักปราชญ์ลาว จิตร ภูมิศักดิ์ ศรีจักร วัลลิโกดม ดวงเดือน บุญยาว นักวิชาการลาว ประคอง นิมมานเหมินท์ และธิดา สาระยา)

มนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ในทวีปเอเชียมี 2 กลุ่ม คือมนุษย์ปักกิ่ง และมนุษย์ชวา มนุษย์ปักกิ่งมีแหล่งกำเนิดอยู่ห่างจากปักกิ่งลงมาประมาณ 65 กม. พวกที่เคลื่อนลงมาทางทะเลสาบหนองกระแสหรืออยู่นานหรือน่านเจ้า เมืองเถน สิบสองจุไท สิบสองปันนา ก็พัฒนาเป็นเผ่าไท ลัวะ กลุ่มต่างๆ และเคลื่อนย้ายลงมาสู่ที่อุดมสมบูรณ์ คงประมาณ 5,000 ปี และทยอยลง

มาเรื่อย ๆ ระยะเวลาที่มีพวกกลุ่มคราวิเดียน-ไทอาหมย้ายเข้ามาตอนเหนือของพม่าและไทยในอดีตพวกนี้เรียกว่า ไทเทศหรือสิงหนวัติจากราชคฤห์

เมืองใหญ่จะทยอยเกิดขึ้นในลำดับต่อมา เช่นล้านนา เชียงแสน.....พอแยกออกเป็นสองสายโดยมีแม่น้ำโขงกั้นแต่ก็มีให้แบ่งแยกอารยธรรมมากมายนัก ส่วนที่ลงตอนล่างของภาคเหนือจะสร้างเมืองศรีเทพแถวๆ เพชรบูรณ์เรื่อยลงไปคือโยชยา ละโว้ (ลัวะบุรี หรือลพบุรี) และกระจายอยู่ตามลุ่มแม่น้ำต่างๆ ส่วนพวกที่แยกลงอีสานก็ลงตามลุ่มแม่น้ำโขงและเข้าสู่เมืองเลย โดยมีเมืองหน้าด่านคือนครไท หรืออำเภอ นครไทยปัจจุบันจากนั้นก็ลงไปสู่หนองบัวลำภูหรือ นครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน ภูเวียง ภูเก้า ภูพานคำ

สายที่ลงไปทางลำน้ำโขงก็เริ่มจากล้านช้างหรือหลวงพระบางเรื่อยลงไปถึงอุบลราชธานี ปัจจุบัน จำปาศักดิ์ ต่อมาแถวนี้เป็นอาณาจักรศรีโคตรบองรวมทั้งสองฝั่งโขงไทยลาว มีเมืองใหญ่ๆ เช่นหนองหานหลวง หนองหานน้อย ร้อยเอ็ดประตู เป็นต้น พอหนองหานลุ่มทั้งสองหนองหาน พวกไตนาคได้ช่วยกับพวกไตลัวะสร้างเมืองใหม่ที่ฝั่งขวาของแม่น้ำโขงชื่อเมืองจันทบุรีศรีสัตนาคนหุต (เมืองเวียงจันทน์) ให้บุรีจันทร์อวยช่วยเป็นราชาธรรมมิกราช

สายที่ลงไปสู่ลุ่มน้ำตอนกลางของประเทศไทยปัจจุบันเป็นพวกไตลัวะบ้าง ไตเสียม (ไท-สยาม) ที่เคลื่อนลงมาจากลุ่มน้ำกภาคเหนือบ้าง มาจากพวกพุกามบ้างและมาจากฝั่งทะเลซึ่งเป็นเลือดผสมของออสโตเลเซียนจากเกาะชวาบ้างและผสมจามซึ่งเป็นเชื้อสายอริยกะที่มาจากแถบหิมาลัยบ้างและมีอาณาจักรเกิดขึ้นใหม่ชื่อว่าทวารวดีศรีวิชัย

สายพันธุ์มนุษย์กลุ่มที่ 2 คือมนุษย์ชวา ซึ่งมีกำเนิดอยู่แถวที่ราบลุ่มแม่น้ำเบงกอลบนเกาะชวาหรืออินโดนีเซียปัจจุบันพวกนี้ผิวคล้ำผมหยิกตาโตขยายที่อยู่อาศัยตามริมฝั่งทะเล ต่อมากลุ่มชนอริยกะจากแถบหิมาลัยและยุโรปใต้ได้ลงมาค้าขายและแสวงหาทองคำในแหลมทองได้แต่งงานกับชนพื้นเมืองและตั้งราชวงศ์อาณาจักรเมืองพนมหรือพูนันซึ่งกินเนื้อบริเวณลุ่มน้ำโขงตอนล่างต่อมามีอาณาจักรใหม่เกิดขึ้นคาบพูนันและศรีโคตรบองนั่นคืออาณาจักรเจนละ เป็นที่รู้จักกันง่ายๆ คืออาณาจักรขอมโบราณนั่นเองซึ่งอยู่ร่วมสมัยกับทวารวดี อาณาจักรเจนละแผ่อิทธิพลเกือบครึ่งหนึ่งของภาคอีสานไทยปัจจุบัน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าอิทธิพลของเจนละข้ามเทือกเขาภูพานไปน้อยมาก จากการค้นคว้าตรวจสอบทางโบราณคดี ร่องรอยอารยธรรมถลุงเหล็ก ศิลปวัฒนธรรม ศาสนสถาน ส่วนมากแถวเทือกเขาภูพาน จากภูเวียงอำเภอบ้านผือจังหวัดอุดรธานีมีร่องรอยของพวกเผ่าไตนาคอยู่มาก่อนและเปลี่ยนลัทธิศาสนามาเป็นพุทธ ส่วนต่ำลงมาทางภูเก้า ภูเวียง หนองเรือก็จะพบร่องรอยของเผ่าไตลัวะหรือไทลาวอยู่หลายแห่ง

ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลิต ชัยकरचित แห่งภาควิชาประวัติศาสตร์และโบราณคดี มหาวิทยาลัยขอนแก่นเขียนรายงานไว้ในหนังสือศิลปวัฒนธรรม ปีที่ 9 เดือนมกราคม 2531

บางตอนว่าพบหลักฐานชนกลุ่มแรกเข้ามาอยู่ในภาคอีสานที่อำเภอเชียงคานจังหวัดเลยเป็นมนุษย์ยุคหินที่มีเรื่องมีราวสัตว์เป็นหิน นั้นแสดงว่ามนุษย์โบราณเคยมีถิ่นฐานอยู่บริเวณ สองสามจังหวัดแถวนี้มาก่อน จากการค้นคว้าของ เซสเตอร์ กอร์แมน แควบ้านโนนนกทา อำเภอภูเวียง มีร่องรอยของมนุษย์ที่ปลูกข้าว ทำทองสำริดตามที่ราบเชิงเขาเมื่อประมาณเกือบ 5,000 ปีมาก่อน ส่วนการถลุงเหล็กนั้นเกิดที่หลังทองสำริดเพราะกระบวนการถลุงเหล็กนั้นยากกว่าเพราะเหล็กแข็งกว่าสำริดนั่นเองบริเวณที่มีมนุษย์โบราณยุคเหล็กอาศัยมากตามที่พบแหล่งถลุงเหล็กคือในอำเภอโนนสัง อำเภอเขื่อนอุบลรัตน์ กิ่งอำเภอหนองนาคำและอำเภอหนองเรือ

อารยธรรมถลุงเหล็กโบราณหาดจอมทอง

จากการรายงานของท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลิต ชัยครรชิต แห่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นไม่ต่ำกว่า 4 ฉบับ ทำให้เราได้ทราบว่า มีแหล่งถลุงเหล็กโบราณประมาณ 2500-3000 ปี ที่ผ่านมามีปรากฏร่องรอยให้เห็นอยู่ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น จังหวัดหนองบัวลำภูหลายแห่งเช่นที่บ้านกุดขวางสร้อย บ้านเขาวง บ้านอีเล็ดตอนกลางอำเภอโนนสัง บนที่ราบสูงชายภูเก้า บ้านโนนนกทาบ้านนาดี กิ่งอำเภอหนองนาคำหรือภูเวียง(ตอนยังไม่แยกอำเภอ) บ้านโนนเมือง อำเภอชุมแพ ที่ภูมุลเข้บ้านโคกกลาง ภูมุลเข้บ้านโนนทองอำเภอหนองเรือและแหล่งถลุงเหล็กขนาดใหญ่อีกหนึ่งแห่งซึ่งตรวจสอบทั้งหมดไม่ได้เพราะน้ำจากเขื่อนอุบลรัตน์ท่วมบางส่วนนั้นคือแห่งถลุงเหล็กภูค่าเข้ใกล้บ้านภูค่าเข้ขณะนี้เป็แหล่งท่องเที่ยวชื่อ **หาดจอมทอง** ตามรายงานของท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลิต ชัยครรชิต ในการประชุมทางวิชาการโครงการเมธีวิจัยอาวุโส ส.ก.ว. เรื่อง ยุคเหล็กในประเทศไทย บางตอนกล่าวว่า จากการสำรวจของผู้เขียนในการศึกษาชุมชนโบราณในเขตลุ่มแม่น้ำชีตอนบนได้พบแหล่งถลุงเหล็กขนาดใหญ่เพิ่มขึ้นอีก 1 แห่งคือแหล่งถลุงเหล็กในเขตบ้านภูค่าเข้ ตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งพบว่ามี

เนินทับถมของตะกอนแร่เหล็กอยู่รอบที่เนินดินที่อยู่อาศัยถึง 7 เนินพื้นที่ทั้งหมดอยู่ติดกับแนวเทือกเขาภูพานคำและเนินดินส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่น้ำท่วมถึงของเขื่อนอุบลรัตน์เนื่องจากพื้นที่ลุ่มของบริเวณนี้กลายเป็นอ่างเก็บน้ำของเขื่อนอุบลรัตน์จึงไม่สามารถตรวจสอบเพิ่มเติมได้ แต่จากการรายงานการศึกษาพื้นที่ก่อนการสร้างเขื่อนของ โชลไฮม์ และคณะ พบหลักฐานของชุมชนโบราณที่มีพัฒนาการตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย เสมอหินสมัยวัฒนธรรมทวาราวดีและยังพบเครื่องเคลือบแบบลพบุรี ศาสนสถานและเครื่องปั้นดินเผาเนื้อแกร่งแบบล้านช้างจากการศึกษาพื้นที่ทั้งหมดของบริเวณพื้นที่ลุ่มแม่น้ำชีตอนบนพบว่ามีที่ตั้งถิ่นฐานของชุมชนโบราณกระจายอยู่ทั่วไปและมีการกระจุกตัวอยู่หนาแน่นบริเวณที่ราบลุ่มตอนกลาง พัฒนาของชุมชนเกิดจากการตั้งถิ่นฐานตั้งแต่ก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลายและมีการกระจายตัวออกไปอย่างกว้างขวางพร้อมทั้งพัฒนาขึ้นเป็นชุมชนที่มีศูนย์กลางจากพื้นที่ที่พบหลักฐานการใช้เครื่องมือเหล็ก การถลุงแร่เหล็กอย่างเป็นอุตสาหกรรม การใช้สำริด การรับวัฒนธรรมทวาราวดี ศาสนสถานเขมร โบราณและเครื่องปั้นดินเผาแบบล้านช้างแสดงถึงการมีพัฒนาการทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เทคโนโลยีการถลุงในสมัยโบราณ

การถลุงเหล็กบ้านภูคำบ้า บ้านแก่งศิลา สถานที่ตั้งของชุมชนและแหล่งถลุงจะพบว่าตั้งอยู่บนที่ราบเนินเขามีป่าไม้เต็งรังหนาแน่นเพื่อนำมา เป็นเชื้อเพลิง ทางทิศตะวันตกของชุมชนเป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่คือบึงศิลปีไชยมีปริมาณน้ำมากตลอดปีเป็นแหล่งอาหาร และการเพาะปลูก มีลำน้ำเชิญซึ่งไหลลงสู่แม่น้ำพองอยู่ไม่ไกลนักจึงเป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเกษตร ชุมชนแห่งนี้จึงน่าจะมีทั้งอุตสาหกรรมถลุงเหล็กและการเกษตรด้วย เมื่อมีอาหารอุดมสมบูรณ์อุตสาหกรรมเหล็กจึงมีปริมาณมหาศาลเพียงพอที่จะเป็นสินค้าแลกเปลี่ยนกับสิ่งต่างๆ ที่ต้องการกับชุมชนอื่น วัตถุดิบที่นำมาถลุงคือแร่เหล็กดิบที่มีปะปนอยู่กับหินลูกรังเป็นประเภทไททาเนียม เมื่อขุดเอาหินลูกรังมาแล้วก็เอาวางใส่เตาถลุงซึ่งทำเป็นบ่อหรือหลุมลึกประมาณ 20 ซม. กว้างประมาณ 30 ซม. ด้านหน้าหลุมเอาดินเหนียวปั้นห่อหุ้มปลายท่อไม้ไผ่ ด้านบนของเตาไม่มีฝาปิด จากท่อไม้ไผ่ที่ปลายด้านหนึ่งเป็นสุมทำจากท่อไม้ใหญ่มีโพรงเรียงมีลูกสูบทำด้วยวัสดุที่นุ่มเช่นผ้าหรือฝ้ายผูกใส่ปลายลูกสูบเมื่อชักขึ้นลงลมเข้าไปสู่เตาถลุงภายในเตาถลุงเมื่อนำแร่ดิบที่ปะปนอยู่กับหินลูกรังใส่ลงในเตาแล้วตีไฟสุมลมเข้าออก ไฟแรงขึ้นจนถึงประมาณ 1,200 องศาเซ็นเซียส ช่างจะชักผง

ปูนเข้าไป (ผงปูนทำจากเปลือกหอย) แร่เหล็กจะเกาะติดกันเป็นของเหลวไหลออกจากปากปล่อง
เตาอีกด้านหนึ่ง ตะกรันเหล็กจะเป็นฟองลอยอยู่บนสุดของเตาหลอมซึ่งประกอบด้วยแร่เหล็กที่
เหลือเศษหินดินและอื่นๆ ผสมกันเนื่องจากส่วนผสมนี้มีฟองอากาศมากกว่าส่วนอื่นช่างหลอม
จึงปาดส่วนนี้ทิ้งไป และส่วนผสมนี้เองเมื่อเย็นและแข็งตัวแล้วจะกลายเป็นตะกรันเหล็กที่ **แข็งมี
น้ำหนักน้อย เบา มีช่องว่างของฟองอากาศมาก สามารถลอยน้ำได้** ที่พวกเราเรียกว่า **หินลอยน้ำ**

เศษตะกอนที่เหลือส่วนอื่นมีฟองอากาศมากบ้างน้อยบ้างและมีปริมาณแร่เหล็กผสมมาก บ้างน้อยบ้าง แต่ส่วนที่เป็นของเหลวล้วนๆ ไหลออกไปสู่บ่อกักเก็บแร่เหล็กก็จะกลายเป็นก้อนเหล็กขนาดต่างๆ ตามขนาดบ่อกักเก็บที่ต้องการและถูกนำไปตีตกแต่งเพื่อทำอุปกรณ์ต่างๆ เช่น อวูธ มีด หอก จอบ หรือ แม้แต่ส่งเป็นสินค้าออกต่างๆ ที่เป็นก้อนเหล็ก

เศษเหล็กบางก้อนที่พวกเราเห็นเป็นมันวาว นั่นคือเศษของเหลวที่เป็นแร่เหล็กหล่นทิ้งไหลจากบ่อกักเก็บเมื่อเย็นลงก็จะกลายเป็นเหล็กแข็งเป็นมัน ดังนั้นเราจะพบเห็นเศษวัตถุโบราณหลายลักษณะที่กระจายอยู่ทั่วไป

หาดบางแสน 2 เป็นหาดที่มีแนวยาวตามริมอ่างเก็บน้ำประมาณ 2,000 เมตร มีทั้งหาดทรายและหมู่หิน มีเนินหินเตี้ยๆ เป็นแหลมยื่นออกในอ่างเป็นบางส่วน สวยงามมาก ตั้งอยู่ติดกับหมู่บ้านท่าเรือ หมู่ 3 ประชาชน กำนันผู้ใหญ่บ้านและผู้นำชุมชนได้ร่วมกันพัฒนาขึ้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมากมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวปีละหลายแสนคนตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2542

พื้นที่ที่มีศักยภาพและทรัพยากรการท่องเที่ยวอยู่ในอำนาจการปกครองของ 2 องค์กร คือ จาก
หัวหาดบางแสน 2 ตอนบน ชุมชนแออัดท่าปลาของหน่วยงานอนุรักษ์การประมงน้ำจืดริมอ่างเก็บน้ำ
ตามริมถนนเรื่อยมาถึงแหลมหมู่หินกลางหาดบางแสน 2 ระยะความยาวตามริมอ่างเก็บน้ำประมาณ
1,200 เมตร เป็นเขตการปกครองของเทศบาลตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ ซึ่งคุ้มหินเพิงสี่ขวหนึ่งเข้ามาอยู่กับ
เทศบาล ส่วนคุ้มหินเพิง บ้านท่าเรือ หมู่ 3 ทั้งคุ้มและหาดบางแสน 2 ตอนกลางและตอนล่างเรื่อยไป
สุดคุ้มจรดคุ้มฝายหิน หมู่บ้านภูคำเป่า มีระยะความยาวประมาณ 800 เมตร อยู่ในเขตการปกครองของ
องค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุบลรัตน์และท่องเที่ยวอื่น ๆ ต่อเนื่องจากคุ้มหินเพิงบ้านท่าเรือเรื่อยไป
ตามริมอ่างตามถนน ร.พ.ช. ไปจนกระทั่งถึงหมู่บ้านภูเขาวง หมู่ 10 อยู่ในเขตการปกครองของ
อบต. เขื่อนอุบลรัตน์

ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านท่าเรือ ซึ่งกลางติดกับริมอ่างเก็บน้ำและตามริมถนน รวมทั้งประชาชนทุกหมู่บ้านริมอ่างเก็บน้ำส่วนอาศัยที่ดินของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (โรงไฟฟ้าพลังน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือเขื่อนอุบลรัตน์) จึงเกิดปัญหาการจัดการและการบริหารที่ดินตลอดแนวริมอ่างเก็บน้ำ จึงเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นทุกแห่งที่ต้องทำแผนและโครงการจัดการ การส่งเสริม พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเสนอขอใช้พื้นที่จากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

สภาพการท่องเที่ยวตำบลเขื่อนอุบลรัตน์

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ เช่น ภูพานคำ ทะเลสาบอุบลรัตน์ ลำน้ำพอง เขื่อนอุบลรัตน์ สนามกอล์ฟเขื่อน วัดพระบาทภูพานคำ หาดบางแสน 2 อุทยานแห่งชาติ

ชาติภูเกล้า-ภูพานคำ อุทยานแห่งชาติน้ำพอง องค์พระใหญ่ พระพุทธรูปไสยาสน์ สะพานหิน รอยพระบาทจำลอง หาดจอมทองหินลอยน้ำ หาดฝายหิน-คุ่มสังข์ หาดหัวหิน 2 ตลอดจนริมอ่างเก็บน้ำ มีความสมบูรณ์ทุก ๆ ด้านของการให้บริการการท่องเที่ยวทั้งด้านที่พัก ร้านอาหาร และแหล่งบันเทิง เช่น บ้านพัก ร้านอาหาร เรือแพ และประวัตินิคมโบราณคดี เป็นต้น ทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ ประเพณี วิถีชีวิต และทัศนียภาพที่สวยงามตามธรรมชาติ เหมาะแก่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และพักผ่อน

สภาพแหล่งท่องเที่ยวหาดบางแสน 2 เมื่อ ปี 2541

สภาพพื้นที่ บ้านพัก บริเวณหาดบางแสน 2 ในปัจจุบัน

แหล่งพักผ่อนบริเวณหาดบางแสน 2

ในปัจจุบันขาดการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นระบบ มีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและ ทางวัฒนธรรมอยู่มากในตำบลเขื่อนอุบลรัตน์และมีศักยภาพแต่ยังขาดการพัฒนา

เป็นระบบให้ได้มาตรฐานสากล ขาดแคลนการประสานงานและการวางแผนจัดหางบประมาณในการบูรณะฟื้นฟูสถานที่ท่องเที่ยว มีหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว และมีระเบียบกฎหมายหลายฉบับ ประชาชนไม่รวมกลุ่มพัฒนามุ่งแต่ผลประโยชน์ระยะสั้น ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว ทุกคนมุ่งหวังเพียงรายได้ของตนไม่มีจิตสำนึกในการบริการนักท่องเที่ยว ไม่มีเอื้อต่อการปรับปรุงพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเป็นระบบ ศักยภาพความดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อนักท่องเที่ยวต่ำ มาตรการในการดูแลชีวิตทรัพย์สิน และการอำนวยความสะดวกต่อเอกชนหรือประชาชนในท้องถิ่นที่จะร่วมพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอทำให้ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งติดลบ เช่น บางแสน 2 หาดจอมทองหินลอยน้ำมีสภาพเสื่อมโทรมและสลายไปอย่างรวดเร็ว และเป็นภาพลบส่งให้การพัฒนาแหล่งอื่น ๆ และสิ่งใหม่ที่ควรพัฒนาเปิดใช้ ติดภาพลบไปด้วย

การท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ได้เกิดอย่างต่อเนื่องมาตลอด แบ่งออกเป็น 4 ช่วง

การท่องเที่ยวเพื่อกราบไหว้พุทธสถานและสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ประมาณปี พ.ศ.2480 ได้มีสำนักสงฆ์เกิดขึ้นที่รอยพระพุทธบาทจำลองที่เนินเขาภูพานคำ อันเป็นที่ตั้งวัดพระบาทภูพานคำในปัจจุบัน มีคำล่ำลือว่ามีแสงวิเศษส่องประกายขึ้นไปบนท้องฟ้าในเวลา กลางคืน ประชาชนหลั่งไหลเข้ามากราบไหว้ ปรากฏว่ามีรอยพระพุทธบาทจำลองอยู่ที่นั่น ต่อมา ภายหลังจึงได้สร้างมณฑปครอบและได้สร้างพระพุทธรูปไสยาสน์ขึ้น วัดพระบาทจึงได้พัฒนามาเรื่อยๆ ด้วยความศรัทธาอย่างล้นหลามจากพุทธศาสนิกชนที่มากราบไหว้บูชารอยพระพุทธบาทจำลอง ต่อมาจึง มีการสร้างพระพุทธรูปใหญ่บนยอดเขาและในเวลาเดียวกันนั้นก็มีการค้นพบสะพานหินธรรมชาติ ที่ เนินเขาภูพานคำน้อยและได้มีการสร้างพระพุทธรูปไสยาสน์ภายใต้แนวสะพานหิน ซึ่งเป็นที่ตั้งของวัด เชื้อนอุบลรัตน์ปัจจุบัน การท่องเที่ยวช่วงนี้เกิดจากการศรัทธาใน ปาฏิหาริย์ของพระพุทธรูปศาสนา

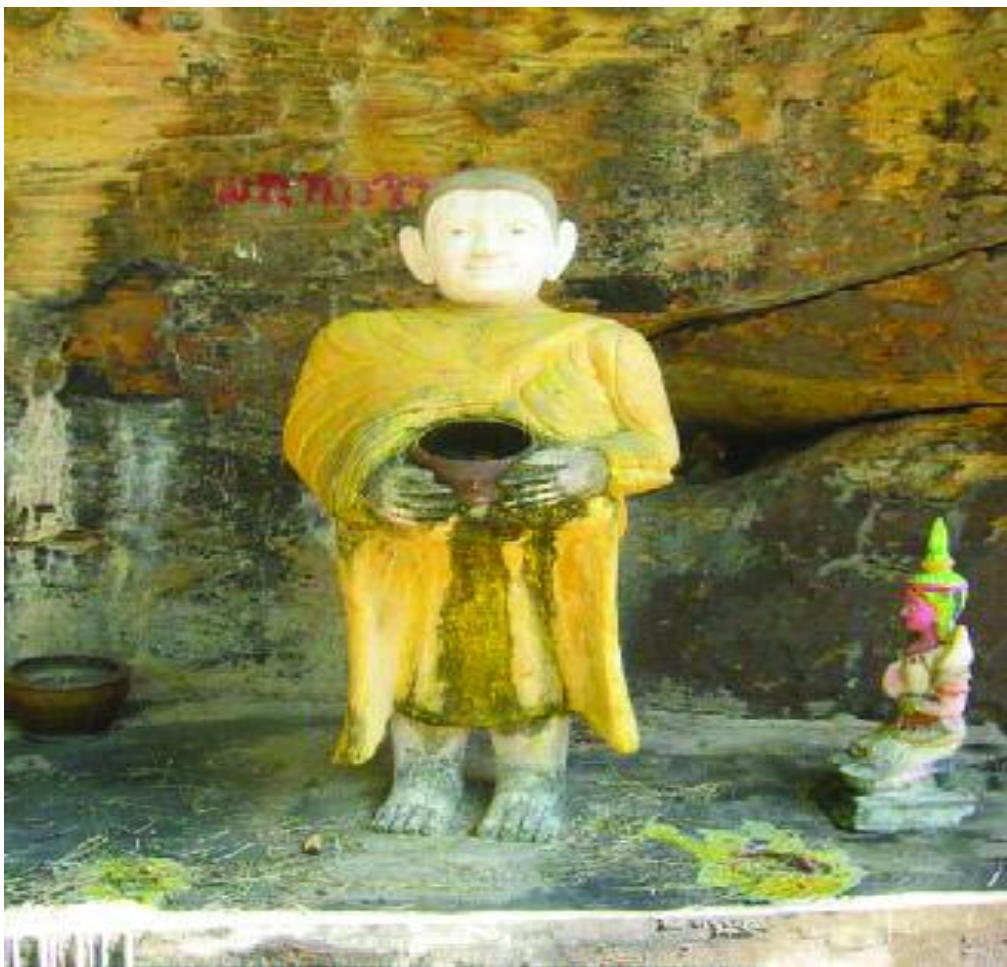
หลวงพ่อกวพระศักดิ์สิทธิ์ประจำอำเภออุบลรัตน์

พิธีตักบาตรเทโววันออกพรรษาพระสงฆ์เดินลงมาจากหลวงพ่อกว

พุทธศาสนิกชนร่วมทำบุญตักบาตรจนเป็นประเพณี

สาวกพระพุทธเจ้าก่อนถึงพระพุทธไสยาสน์

พระพุทธรูปไสยาสน์ใต้สะพานหิน

ประวัติความเป็นมาของพระพุทธรูปไสยาสน์

พระพุทธรูปยืนบริเวณวัดท่าเรือ

ศาลาวัดสร้างด้วยไม้รุ้นเก่า

สถานปฏิบัติธรรมของภราวาส

การท่องเที่ยวเพื่อมาชมเขื่อนอุบลรัตน์

เมื่อมีโครงการสร้างเขื่อนอุบลรัตน์ขึ้นในปี พ.ศ. 2507 ประชาชนจากหลายๆจังหวัดเดินทางมาชมเขื่อนอุบลรัตน์ปีละหลายหมื่นคนเพราะเป็นเขื่อนที่สวยงามมีทะเลสาบกว้างใหญ่ ขณะเดียวกันซึ่งทางด้านทิศใต้ที่หมู่บ้านท่าเรือก็มีท่าตลาดปลาสดขนาดใหญ่ที่สำนักงานพัฒนาประมงน้ำจืดสร้างขึ้นมีปริมาณปลาสดขึ้นมาสู่ตลาดวันละหลายร้อยตัน นอกจากนั้นก็มีการทำเทียบเรือโดยสารที่ประชาชนใช้เดินทางสัญจรไป-มาทางน้ำ

เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 ราษฎรในหมู่บ้านท่าเรือ นำโดยผู้นำหมู่บ้าน ได้ร่วมกันสร้างแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ขึ้น ริมน้ำตั้งชื่อว่า หาดบางแสน 2 และภายหลัง อบต. เขื่อนอุบลรัตน์และเทศบาลตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ ได้แบ่งภาระดูแลชั่วคราว หลังจากนั้น บางแสน 2 พัฒนาสูงสุด มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวปีละหลายแสนคน โดยเฉพาะวันเทศกาลต่าง ๆ เช่น สงกรานต์ บุญบั้งไฟ ออกพรรษา วันแม่แห่งชาติ วันวิทยาศาสตร์ วันขึ้นปีใหม่ วันลอยกระทง และยังมีวันมรดกปูพานคำ อุทยานธรรมชาติด้วย เป็นต้น

บุญบั้งไฟ เดือน 6

วันลอยกระทงของชาวอุบลรัตน์

งานวันมรดกปูพานคำอุตสาหกรรมมัจฉา

ประชาชนในท้องถิ่นเห็นว่าน่าจะมีแหล่งท่องเที่ยวใหม่เกิดขึ้นได้อีก ราษฎรบ้านภูคำเบา โดยการสนับสนุนจาก ส.ส. ขอนแก่น ส.จ. เชื้อนอุบลรัตน์ และผู้นำท้องถิ่น จึงเปิดการท่องเที่ยวแห่งใหม่เพิ่มขึ้นที่เกาะภูจีเบาด้านทิศใต้ของหมู่บ้านซึ่งเป็นแหล่งลุ่มเหล็กโบราณ ตั้งชื่อว่าหาดจอมทองหินลอยน้ำ

ทัศนียภาพมองจากหาดจอมทอง

ช่วงที่ 4 เทศบาลเขื่อนอุบลรัตน์เริ่มเปิดศักราชการท่องเที่ยวใหม่ พร้อมๆกับการเปิด
กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา เป็นการเปิดประตูการท่องเที่ยวสู่ระดับสากลก้าวแรก

บ้านท่าเรือ หมู่ 3 ตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ เป็นประตูสู่การท่องเที่ยวรอบอ่างเก็บน้ำ
เขื่อนอุบลรัตน์ เริ่มตั้งแต่สำนักงานพัฒนาประมงน้ำจืดเรื่อยไปตามริมฝั่งอ่างเก็บน้ำเข้าสู่อำเภอหนอง
เรือ อำเภอภูเวียง กิ่งอำเภอหนองนาคำ อำเภอศรีบุญเรือง และอำเภอโนนสัง วกอ้อมมาด้านอุทยานภู
เก้าภูพานคำกลับเข้าสู่เขตเทศบาลตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ ด้านสถานที่ท่องเที่ยวตามลำน้ำพอง และ
โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนอุบลรัตน์

เขื่อนอุบลรัตน์ ยังเป็นที่พักผ่อนที่สวยงามและมีพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่
นักท่องเที่ยวเข้าสักการะบูชา ชื่อ หลวงพ่อเจ็ดกษัตริย์ รวมทั้งบรรยากาศยามเย็นสวยงามมาก

บ้านท่าเรือ หมู่ 3 เป็นที่ตั้งของหาดบางแสน 2 ที่เคยมีชื่อเสียงมากระดับประเทศ
ตั้งอยู่ในเขตที่ดินของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเกือบทั้งหมด ราษฎรอาศัยอยู่เป็นกลุ่ม
หนาแน่นและเกาะเป็นกลุ่มตามริมน้ำและเนินเขา มีความสามัคคี โดดเด่นในขนบธรรมเนียมประเพณี
มีวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการประมงน้ำจืด เป็นที่ตั้งของวัดเขื่อนอุบลรัตน์ที่กว้างขวางสงบร่มเย็น

มีสะพานหินธรรมชาติและพระพุทธรูปไสยาสน์ด้านล่างของสะพานหินซึ่งเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญของเขื่อนอุบลรัตน์ ภารกิจของพระสงฆ์เจริญกัจฉาในด้านการอบรมเยาวชนและบุคลากรของหน่วยงานต่างๆ เพื่อฟื้นฟูพัฒนาจิตใจ บ้านท่าเรือเป็นหมู่บ้านที่ตั้งที่ทำการกำนันมาตั้งแต่เริ่มสร้างหมู่บ้านหลังการสร้างเขื่อนอุบลรัตน์แต่โชคไม่ดีเนื่องจากทำเลที่ตั้งของหมู่บ้านอยู่ในพื้นที่จำกัดและไม่มียงบประมาณเพียงพอในการพัฒนาจึงมีสภาพเป็นแหล่งเสื่อมโทรม แออัดที่ต้องพัฒนาในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะสมควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนที่สำคัญในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งจะได้ประโยชน์เป็นอเนกประการตามนโยบายของรัฐบาล

เอกสารอ้างอิง